

Konferencja: Design thinking w partycypacji

Design thinking, a usługi publiczne (prezentacja równoległa)

Agnieszka Jurecka, Laboratorium Innowacji Społecznych w Gdyni

Prowadząca opowiedziała o dwóch przykładach działań, które realizowała w Gdańsku.

1. Warsztaty w Gdańsku dot. Skweru Anny Walentynowicz.

Obszar skweru Anny Walentynowicz na przestrzeni kilku lat podlegał wielu konsultacjom. Finalnie zrealizowany projekt wymagał usunięcia z jego przestrzeni sporej części istniejącej zieleni. To rozpoczęło konflikt wśród mieszkańców i władz. W końcu podjęto decyzję, żeby jeszcze raz zaprojektować jego przestrzeń. Żeby nie robić kolejnych warsztatów Lab. Innowacji Społecznych podjęto decyzję o przeprowadzeniu procesu design thinking.

Zorganizowano tzw. jam projektowy, który trwał 7 godz. i odbył się w sobotę. Nie zaproszono na niego jednak mieszkańców (poza pierwszym (informacyjnym) i ostatnim spotkaniem), lecz architektów, urbanistów, władze miejskie. Plan jamu:

- empatia - wywiady w indywidualnymi mieszkańcami ku stworzeniu 4 person, dla których dalej będzie się projektować. Myślenie w schemacie mapy empatii „robi, myśli, czuje”.
- diagnoza potrzeb – 3 grupy projektowe, 3 pytania projektowe, każda z grup skupia się na konkretnej osobie i projektuje dla niej (limitowanie). Myślenie w schemacie „potrzeba a rozwiązanie – potrzebuje...ponieważ...”.
- 15 min. = 30 pomysłów – dot. pytań projektowych, nie chodzi o jakość lecz ilość. Po upływie czasu należy wybrać 2 rozwiązania (nie ma czasu na zastanowienie się o słuszności pomysłu, rozważaniu nad jego dobrymi i złymi stronami, specjalne niedopuszczenie do dywagowania).
- prototypowanie – uczestnikom warsztatów zabrakło na to energii, pomimo planu nie zrobiono makiet. Każdy oceniał pomysły innych grup.
- testowanie – osoba zewnętrzna przygotowała projekty i wizualizacje oraz przedstawiła je na spotkaniu w mieszkańcami i interesariuszami. Okazało się, że mieszkańcy byli na nie, żaden z projektów się im nie podobał. Możliwe, że projekty odpowiadały na wyższe potrzeby niż problemy mieszkańców → najprawdopodobniej rozwiązywały problemy, z których mieszkańcy na rzut oka nie zdawali sobie sprawy, były zbyt dogłębne.
- iteracja – osoba z biura planowania naniósł uwagi mieszkańców na skonsultowane projekty → kompromis?. W konsekwencji zużyto niewspółmiernie dużo energii w stosunku do włożonej pracy.

Na koniec: efekt byłby lepszy, gdyby od razu podejść do tego refleksyjnie. Uczestnicy warsztatów i urzędnicy generalnie ocenili ten proces bardzo pozytywnie. Może warto byłoby zaprosić mieszkańców na część prototypowania, żeby mogli poznać sposób myślenia projektujących.

2. GPR „Gdynia Odnowa”

- Etap wstępny – mała grupa robocza – urząd i działacze społeczni, pracowali nad wizją, celami i mapą interesariuszy GPR. Miasto naciskała na poruszenie jak największej ilości aspektów, chciało wywoływać dyskusje.
- Warsztaty w grupach dzielnicowych – były też testem, tego jak pracują i porozumiewają się między sobą działacze z jednej dzielnicy. Spotkanie odbyło się poza urzędem.

Olof Schybergson CEO Fjord: „(...) design thinking ma rację bytu, gdy się łączy design doing i design culture (...)”.

Pytania od publiczności:

1. Czy włączenie mieszkańców wpływa na tempo realizacji projektu?
Nie zawsze, ale dobrze gdy mogą być obserwatorami, żeby np. na końcu podczas prezentacji projektu nie byli zaskoczeni.
2. Czy innowacje w projektach są zawsze najlepszym rozwiązaniem?
Nie! Tu chodziło o innowacyjne podejście do procesu, a nie do samego projektu. Nie można dopuścić do sytuacji, żeby mieszkańcy nie widzieli o co chodzi.
3. Jak w mądry sposób wykorzystać metodę persony? Czy sprowadzanie różnorodnych ludzi do 1 modelu nie jest pewnym nadużyciem?
Skupienie się na 1 osobie nie znaczy, że zaspokoi się potrzeb innych. Przy tym należy pamiętać, że nigdy nie zaspokoi się wszystkich. Jak powiedział Gil Peñalosa: dopiero gdy projektujesz dla 8 i 80 latków jednocześnie, tworzysz dla wszystkich”. Persona to check-point – sprawdzenie, czy projekt ma rację bytu.
4. Czym jest design culture?
To stworzenie środowiska, w którym jest przyzwolenie na eksperyment → często trudno jest wyjść z patosu, gdy ktoś boi zrobić się coś innego lub nawet gdy nie ma na to czasu.

Partycypacyjny sposób na opracowanie Strategii Rozwoju Poznania

Rafał, Kołodziej, Siedem Ósmych

Wystąpienie dotyczyło projektu „Wypracujmy wspólnie miasto”, dzięki któremu pracowano nad Strategią Rozwoju Poznania w partycypacyjny sposób, zakładający metody design thinking.

Logika pracy z mieszkańcami nad opracowaniem nowej strategii:

1. Narzekamy (mieszkańcy)
2. Marzymy (mieszkańcy, interpretatorzy – tworzą wizję i misję miasta)
3. Planujemy (mieszkańcy, administracja, biznes, NGOs, media – odpowiedzialni za doprecyzowanie celów głównych i przełożenie ich na określone działania)
4. Działamy (eksperci, mieszkańcy, administracja – dokument poddany konsultacji)

W Poznaniu odbyło się 6 warsztatów z mieszkańcami. Aby mieć pewność, że warsztaty będą cieszyły się dużą frekwencją starano się dotrzeć do mieszkańców wysyłając informacje indywidualnie i bezpośrednio. Dla osób o specjalnych potrzebach zapewniono transport. Przyszło na nie łącznie ok. 200 osób z różnych środowisk i o różnych statusach (były np. osoby bezdomne).

Podczas warsztatów skorzystano z następujących narzędzi do tworzenia mapy problemów Poznania:

- Gradient problemów: każdy musi się wypowiedzieć, na koniec wybiera się 10 najważniejszych problemów)
- Matryca wpływu: mamy – chcemy – możemy zmienić – nie damy rady zmienić
- Dodefiniowanie głównego problemu

Podczas tych spotkań mieszkańcy wspólnie wypracowali nową wizję i misję miasta:

- Wizja – „Szczęśliwe, zrównoważone miasto, współtworzone przez mieszkańców”
- Misja – „Stwarzanie warunków dla wspólnego działania na rzecz miasta”

Poznań ma być miastem dla ludzi, tak jak:

- Kopenhaga – „A metropolis for people”
- Barcelona – „The city of people”

Te założenia nawiązują między innymi do:

- Słów Enrique Peñalosa, burmistrza Bogoty: szczęście w mieście to: chodzenie (tak jak latają ptaki), inni (z natury chcemy przebywać wśród innych), piękno (sztuka, architektura), przyroda (tereny zieleni), brak wykluczenia.
- Piramidy Diltsa (od podstaw) - środowisko, zachowania, umiejętności, stany, przekonania, wartości, tożsamość, misja (tożsamość i misję miasta powinni tworzyć mieszkańcy i urzędnicy), duchowość.

Mieszkańcy stworzyli triadę wartości wdrażania strategii i tworzenia miasta:

- Otwartość – wolność myśli, przekonań i spontaniczność
- Współodpowiedzialność – wspólne zobowiązanie, zgodne dążenie do celów
- Współtworzenie – komunikacja, zaufanie

Zadbano aby osoby wcześniej nieuczestniczące w tworzeniu strategii stały się jej interpretatorami, punktami odniesienia. Byli to eksperci zewnątrzni.

Wypracowano także cele strategiczne działania miasta, warsztatowo w grupach. Była to praca na syntezach - każda grupa pracowała na wynikach grupy poprzedniej. Wyznaczono 5 grup najważniejszych celów.

Co można było zrobić lepiej?

- Komunikacja w przestrzeni publicznej z mieszkańcami
- Stymulować dyskurs medialny, zapewnić większy rozgłos
- Stworzyć przestrzeń do dyskusji też w internecie
- Zaangażować więcej ludzi z różnych przestrzeni miasta
- Lepsza ewaluacja – szybciej włączyć w proces osoby tym się zajmujące

Pytania od publiczności:

1. Na czym polegał dobór ekspertów – jak dbano o pluralizm światopoglądowy? Starano się zaprosić osoby z różnych środowisk, z różnym doświadczeniem, ale niestety nie wszyscy byli chętni, żeby się zaangażować lub nie wszyscy przyszli na spotkania.

Projektowanie partycypacyjne w udostępnianiu Tatrzańskiego Parku Narodowego

Jan Krzeptowski-Sabała, Tatrzański Park Narodowy

Wizja TPN: Przyroda zbliżona do stanu naturalnego z zachowaniem cennych elementów kulturowych. TPN wzorcem działania dla innych podobnych organizacji.

Misja TPN: Chronimy i pomagamy zrozumieć przyrodę i kulturę Tatr umożliwiając doświadczenie ich przez obecne i przyszłe pokolenia.

Trudno jest wizję i misję połączyć z obecnością turystów, jednak trzeba było w pewnym momencie to w mądry sposób zaplanować. Projekt „Gotowi w Góry” (najpierw: „Dobry Sąsiad”) – powstał z inicjatywy studentów z School of Form z 2014 roku. Chcieli oni stworzyć bardziej efektywny system informacji turystycznej w Tatrach.

Na początku zdefiniowano interesariuszy działań na rzecz udostępniana TPN: turyści, mieszkańcy (około 16 tys. osób, TPN jest też ich pracodawcą), naukowcy, którzy badają Tatry

Etapy działań:

1. Zdiagnozowano problem projektowy - „podniesienie świadomości (bezpieczeństwa) turysty na szlaku poprzez współpracę TPN z właścicielami kwater i pensjonatów.”
2. Poznanie terenu przez studentów
3. Określono najbardziej liczną grupę docelową, odbiorców projektu - nieświadomy turysta amator – powoduje szkody na terenie TPN i stwarza zagrożenie dla siebie
4. Odbyły się warsztaty nt. bezpieczeństwa przeznaczone dla pracowników TPN i turystów (zapraszano także tych, którzy akurat byli na szlaku)
5. Stworzono historię, komiks, o tym jak zachowywać się w górach
6. Efektem pracy studentów zainteresowały się: Cooperativa Studio, Urząd Miasta
7. *Powstał* - Program współpracy Tatrzańskiego Parku Narodowego z lokalnymi kwaterodawcami „Gotowi w Góry”
8. Tym razem stworzono darmowe tablice informacyjne. Do każdej z nich dołącza się zestaw materiałów.

Obecnie z tych plansz korzysta 98 ośrodków (dla porównania w przeszłość był tylko 1). Obecnie są plany na dalszą ekspansję terytorialną tego projektu.

Strategia udostępniania (na 20 lat):

- Uzupełnić plan ochrony
- Połączyć siły z Zakopanem – tam teraz także powstaje strategia rozwoju.

- Włączyć nową grupę interesariuszy – osoby niepełnosprawne – oni sami zgłosili chęć współpracy

Opracowanie: Dominika Misterka